

The need for academic administration of small schools In chiang yuen district maha sarakham primary educational Service area office 3

Pranom Saenwang

Ban Sa-at Don Ngern School, Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 3

Corresponding author. E-mail: PranomSaenwang@gmail.com

ABSTRACT

This research has the following objectives: 1. To study the current state and desired state of academic administration in small schools. 2. To study the needs assessment for academic administration in small schools in Chiang Yuen District, Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 3. The population consisted of 246 administrators and academic teachers from small schools in Chiang Yuen District, Maha Sarakham Primary Educational Service Area Office 3. A questionnaire was used concerning the current state and desired state. The questionnaire format was a 5-level rating scale according to the Likert scale method, where each item had a dual-response format covering 2 states: the level of the actual current state of academic administration and the level of the desired state of academic administration.

Research Findings:

1. The academic administration of small schools in Chiang Yuen District overall was at a high level ($\mu = 3.59$). When considered by aspect, 4 aspects were at a high level, ranked from highest to lowest mean as follows: learning process development ($\mu = 3.67$), media and innovation development ($\mu = 3.65$), measurement and evaluation ($\mu = 3.62$), and educational supervision ($\mu = 3.59$).

2. The academic administration of small schools in Chiang Yuen District overall was at a high level ($\mu = 4.47$). When considered by aspect, all aspects were at high to highest levels, ranked from highest to lowest mean as follows: learning process development ($\mu = 4.59$), measurement and evaluation ($\mu = 4.52$), and educational supervision ($\mu = 4.48$).

3. The needs for academic administration in small schools in Chiang Yuen District, ranked from highest to lowest, were: school curriculum development (PNI_modified = 0.2507). The researcher used the overall mean as the criterion for prioritizing needs, based on PNI_modified values higher than the overall mean.

Keywords: Needs, Academic Administration, Small Schools

ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเขียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ประนอม แสนวัง

โรงเรียนบ้านสะอาดดอนเงิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

Corresponding author. E-mail: PranomSaenwang@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก 2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเขียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มประชากรเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเขียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 246 คน เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์องค์ ประกอบด้วย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert scale) โดยทุกข้อจะมีคำตอบแบบตอบสนองคู่ (Dual-response format) หรือ 2 สภาพ คือ ระดับของสภาพจริงที่เป็นอยู่ของการบริหารงานวิชาการ และระดับของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.67$) ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ($\mu = 3.65$) ด้านการวัดผล ประเมินผล ($\mu = 3.62$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\mu = 3.59$)

2. สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 4.59$) ด้านการวัดผล ประเมินผล ($\mu = 4.52$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\mu = 4.48$)

3. ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน รายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.2507$) ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยรวมเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็น โดยยึดค่า $PNI_{modified}$ ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขนาดเล็ก

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) ในด้านการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติของการศึกษา อย่างแรกคือสร้างให้เด็กมีคุณภาพ สองสร้างให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างเพศ ทั้งชายหญิง ทุกคนต้องมีสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาเท่าๆ กัน คุณภาพของครู คุณภาพการเรียนการสอน ระบบการศึกษา ต้องมีการปรับปรุง เพื่อเปลี่ยนให้ทันต่อพลวัตของโลกมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้เกิดการพัฒนาของประเทศที่ยั่งยืนได้ พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้มีความรู้ มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศ ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการกำหนดยุทธศาสตร์และวางเป้าหมายที่สามารถตอบสนองการพัฒนาที่สำคัญในด้านต่างๆ เช่น ยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ยุทธศาสตร์ผลิต พัฒนาครู ณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน การขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษา

ส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่มุ่งหวังให้มีการใช้ทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณและบุคลากรได้อย่างคุ้มค่า ไม่เกิดการสูญเปล่า และมีความคล่องตัว ซึ่งตอบสนองการพัฒนาในด้านประสิทธิภาพ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.), 2566)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาไว้ 4 ด้านประกอบด้วยด้านการบริหารวิชาการด้านการบริหารงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลด้านการบริหารทั่วไปโดยในด้านการบริหารวิชาการแบ่งขอบข่ายงานออกเป็น 17 ด้านการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จความล้มเหลวและความสามารถของผู้บริหารถ้ามองในด้านการกระบวนการดำเนินงานแล้วการบริหารงานวิชาการถือเป็นกระบวนการบริหารที่เป็นหัวใจสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารโรงเรียนแต่การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนจะมีคุณภาพดีมาน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการที่สำคัญที่สุดได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะต้องเล็งเห็นความสำคัญของงานวิชาการต้องเข้าใจขอบเขตการดำเนินงานและภาระหน้าที่ของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดีการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้นเป็นเพียงปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีคุณภาพนั้นจะบรรลุผลมาน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการได้แก่ 1) คุณภาพและ 2) ประสิทธิภาพในการสอนของครูทั้งสองประการเป็นเรื่องของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเป็นหน่วยทางการศึกษาระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมีคุณภาพบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบเป็นอันดับแรก และจะต้องใช้เวลามากกว่างานด้านอื่นๆ โดยมีหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการให้คำแนะนำร่วมกับคณะครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด การที่จะสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ อย่างที่สำคัญที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษาโดยส่วนมากมักจะให้ความสำคัญกับธุรการงานการเงิน หรือการก่อสร้างอาคารสถานที่เพราะเป็นงานที่เห็นผลชัดเจนและรวดเร็ว ให้ความสำคัญกับวิชาการน้อยกว่างานด้านอื่นๆ มักจะมอบหมายให้รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการวางแผนและบริหารงานวิชาการจึงทำให้งานวิชาการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) งานวิชาการจึงถือว่าเป็นงานหลักและสำคัญที่สุดของสถานศึกษา ที่จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมของประเทศทั้งนี้เนื่องจากงานวิชาการจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพทางการศึกษาและมาตรฐานโรงเรียนซึ่งมีลักษณะคล้ายส่วนที่เป็นร่างกายของคน หรือเด็กเป็นส่วนงานที่ใหญ่ที่สุดของระบบ และเป็นงานที่เป็นหัวใจของโรงเรียน โดยมีหลักสูตรเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่ใช้กำกับกำกับการจัดระบบการทำงานของโรงเรียนและใช้กำกับกระบวนการดำเนินงาน ในส่วนต่างๆ ของโรงเรียนให้ตอบสนองและสนับสนุนการทำงานของงานวิชาการของโรงเรียนคือให้ผลผลิตที่มีคุณภาพให้ได้คนที่เป็นคนสมบูรณ์งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของโรงเรียน ครอบคลุมโรงเรียนทั้งระบบดังนั้นโรงเรียนใดที่งานวิชาการก้าวหน้าโรงเรียนมักจะมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม

จากรายงานผลการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2564 - 2565 พบว่า ปัญหาในการปฏิบัติงานที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ปัญหาสำคัญ คือคุณภาพของนักเรียนค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมในหลายๆ ด้าน อาทิเช่น ครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน งบประมาณที่ได้รับอุดหนุน ทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาด้วยคุณภาพซึ่งมีผลทำให้คุณภาพการศึกษาค่อนข้างต่ำไม่สามารถปฏิบัติงานการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน จากผลการสอบ O-NET โรงเรียนขนาดเล็กจะมีผลการสอบต่ำในทุกรายวิชา (สถาบันทดสอบทาง

การศึกษาแห่งชาติ, 2565) แสดงให้เห็นถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำสาเหตุหนึ่งเกิดจากการขาดสมรรถนะในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะเป็นตัวผลักดันให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างผลของการปฏิบัติงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3, 2566)

จากปัญหาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้นและเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ให้สามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานสนองเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับการพัฒนาด้านการบริหารงานวิชาการที่เป็นงานสำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานให้เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการที่เป็นเลิศและหากเป็นไปได้อาจเป็นตัวอย่งให้สถานศึกษาขนาดอื่นๆ ในทุกสังกัดนำไปประยุกต์ใช้และพัฒนาตามสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 อันจะได้แนวทางการพัฒนางานวิชาการที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้กับโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขนาดเล็ก ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู โรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 246 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 17 คน และ ข้าราชการครู ประกอบด้วย ข้าราชการครู จำนวน 229 คน สุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย สังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานงานวิชาการ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย และ คำนียามศัพท์เฉพาะ จำนวน 1 ชุด ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) มีข้อความจำนวน 1 ข้อ ได้แก่ ตำแหน่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์องค์ประกอบของการบริหาร ประกอบด้วย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert scale) โดยทุกข้อจะมีคำตอบแบบตอบสองคู่ (Dual-response format) หรือ 2 สภาพ คือ ระดับของสภาพจริงที่เป็นอยู่ของการบริหารงานงานวิชาการ และระดับของสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานงานวิชาการ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งนัดหมาย เวลา และสถานที่ ขอรับแบบสอบถามคืน เสร็จแล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเชียงยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

1. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.)

2. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์สัมบูรณ์ ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. แปลผลข้อมูลและนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดในแต่ละด้าน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอเชียงยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

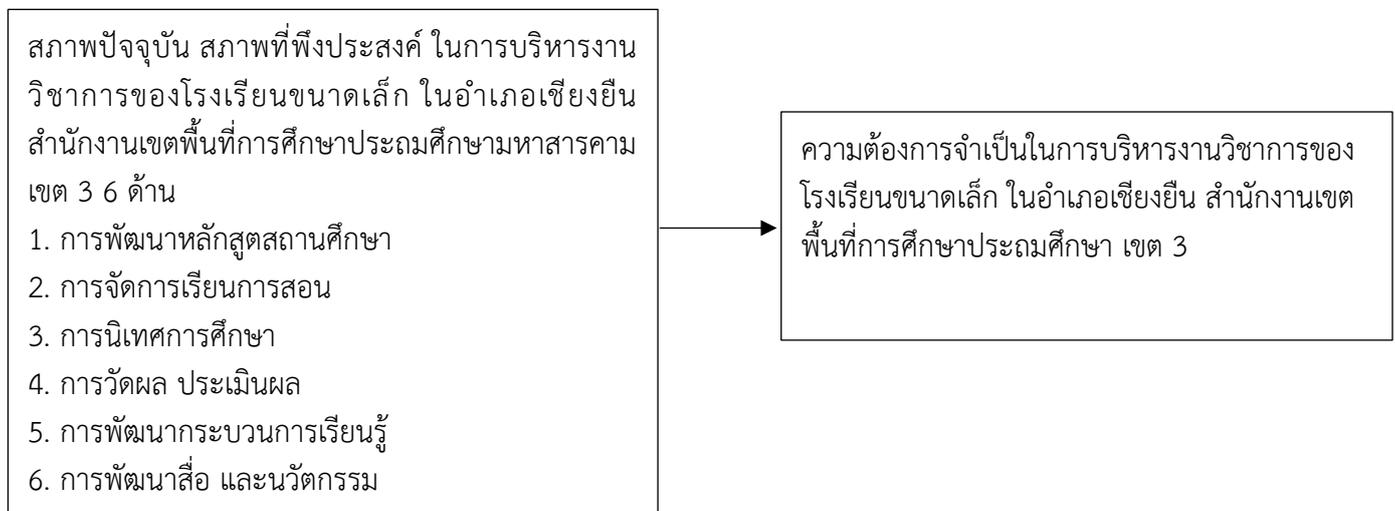
1. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยการนำข้อมูลของผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Need Index (PNIModified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558)

2. ในการประเมินใช้ค่าดัชนี (PNI_{Modified}) ข้อที่มีค่า 0.3 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ที่ถือเป็นความต้องการจำเป็น ในกรณีที่ค่าดัชนี น้อยกว่า 0.3 การจัดลำดับความต้องการจำเป็นให้ใช้ค่าดัชนีเรียงจากมากไปน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องการได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย และเหตุผลที่ผู้วิจัยคำนวณด้วยค่าดัชนี (PNI_{Modified}) เพราะวิธีนี้จะควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่องกว้างมากเกินไป อีกทั้งให้ความหมายในเชิงเปรียบเทียบ

เนื่องจากใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) และเมื่อได้ผลลัพธ์แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังตามค่าดัชนีที่คำนวณ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการและสังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการศึกษาขอข่ายการบริหารงานวิชาการของ กมล ภูประเสริฐ (2544) ; นิพนธ์ กินาวงศ์ (2544) ; ประชุม ผงผ่าน (2545) ; ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ; ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547) ; กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ซึ่งได้กำหนดขอบข่ายภาระงานและความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติงานด้านวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 6 ด้าน ซึ่งมีรายละเอียดปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.67$) ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ($\mu = 3.65$) ด้านการวัดผล ประเมินผล ($\mu = 3.62$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\mu = 3.59$)

2. สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 4.59$) ด้านการวัดผล ประเมินผล ($\mu = 4.52$) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\mu = 4.48$)

3. ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 รายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.2507$) ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยรวมเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็น โดยยึดค่า ($PNI_{modified}$) ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่าสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.59$) และด้านที่มากที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\mu = 3.67$) สถานศึกษากำหนดขั้นตอนวิธีการที่ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญและอำนวยความสะดวกต่อการเตรียมเนื้อหา การฝึกทักษะ การจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน และการจัด ผู้เรียน ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากกระบวนการเรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้

2. จากผลการวิจัย สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.47$) และด้านที่มากที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษากำหนดขั้นตอนวิธีการที่ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญและอำนวยความสะดวกต่อการเตรียมเนื้อหา การฝึกทักษะ การจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน และการจัด ผู้เรียน ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากกระบวนการเรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้

3. ผลการวิจัย ความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก มากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.2507$) ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา สถานศึกษามีโครงสร้างและสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน ด้านการปฏิบัติตามแผน ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา ด้านการตรวจสอบและประเมินผลผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เกียรติภูมิ มะแสงสม (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้ององค์ประกอบของ อยู่ในระดับมาก กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ดังนี้ 1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2. จัดการเรียนและการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง 3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ 4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่างๆให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่ม สาระการเรียนการสอน 6. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของนักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนพิการด้อย โอกาสและมีความสามารถพิเศษ สอดคล้องกับ ทศนา แคมมณี (2548) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอน หมายถึง วัตถุประสงค์ ในการเรียนการสอน สาระ เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนวิธีการกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอนการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนลักษณะของกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

สภาพปัจจุบัน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเขียงยืน รายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.2507$) ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยรวมเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็น โดยยึดค่า PNI_{modified} ที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึง สถานศึกษามีความต้องการพัฒนาด้านนี้มาก ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ กำหนดขั้นตอนวิธีการที่ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูมีการเตรียมเนื้อหา การฝึกทักษะ การจัดกิจกรรม การจัดการเรียน การสอน และการจัดสภาพแวดล้อมในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารให้ความสำคัญและอำนวยความสะดวกต่อการเตรียมเนื้อหา การฝึกทักษะ การจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมต่อครู ผู้เรียนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากระบบการเรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ ครูผู้สอนพัฒนาเนื้อหา กิจกรรมฝึกทักษะ และสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ

1.2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้สถานศึกษากำหนดขั้นตอนวิธีการที่ดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูมีการเตรียมเนื้อหา การฝึกทักษะ การจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้บริหารให้ความสำคัญและอำนวยความสะดวกต่อการเตรียมเนื้อหา การฝึกทักษะ การจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอน และการจัด

1.3. ผลการวิจัย พบว่าความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก มากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (PNImodified = 0.2507) ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจาก งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา สถานศึกษามีโครงสร้างและสาระของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและโลก การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน ด้านการปฏิบัติตามแผน ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมรับผิดชอบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความคาดหวังและสภาพจริง ตลอดจนแนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กของผู้บริหาร เพื่อนำผลวิจัยมาพัฒนาและปรับปรุงแบบในการบริหารงานสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาของความต้องการของผู้บริหารของสถานศึกษา ครูและชุมชน มากยิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสถานศึกษาตั้งแต่ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงสามารถนำไปกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการบริหารการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545)*. กรุงเทพฯ : ศุภสภา.
- เกียรติภูมิ มะแสงสม. (2561). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กมล ภู่อะเสริฐ. (2544). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : ทิปส์ พับลิเคชั่น.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2547). *การบริหารงานวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3*. ปัตตานี : ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- ทิศนา ขมมณี. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่10 ฉบับปรับปรุงใหม่)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ประชุม ผงผ่าน. (2541). *เอกสารประกอบคาสอนผู้นำทาง วิชาการและการพัฒนาหลักสูตร*. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏ
อุบลราชธานี.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. *ข้อมูลสารสนเทศ*. (2566). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษา ปี 2566-2570*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2550). *ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชุม
ชุสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.). (2566). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ.*
2566-2570. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579*. กรุงเทพฯ : พริก
หวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2550). *ประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ชุม
ชุสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.